

Finlandiya'nın renk skalası *gridir*

Finland's colour range is grey

Merve Akar Akgün

Fotoğraflar/ Photography: Elif Kahveci

MELEK MAZICI, A TOUCH OF YELLOW | BİR TUTAM SARI, 2013, 100 X 100 CM, ACRYLIC ON CANVAS | TUVAL ÜZERİNE AKRILIK

Melek Mazıcı, Galeri Nev İstanbul'da yedinci kişisel sergisini *Beyaz üzerine renkler* adı altında 30 Eylül-29 Ekim tarihleri arasında gerçekleştirdi. Beyaz üzerine renkler sergisi 2016 yılının en huzurlu sergilerinden biriydi. İskandinav ferahlığı üzerimize serpilirken Mazıcı'nın renkleri nasıl kullandığını keşfettik. Sergide yer alan eserleri Göztepe'de sakin ve bol ışıklı bir atölyede tamamlayan sanatçıyla Marmara Denizi'nin kıyısında buluştuk, kimlik, ev, gravür, resim ve Türkiye hakkında konuştuk.

Merve Akar Akgün: Helsinki'den sonra uzun süredir İstanbul'da olmak ve bu defa burada üretmek nasıl hissettiriyor?

Melek Mazıcı: Ben çok seviyorum buraları. Çabuk ev edinebilen bir insan olduğum için yaşıyor olduğum yere hemen evim diyebiliyorum. Göçmen ruhum bana verilen yeri evim yapıyor. İstanbul'u çok özleyorum, sadece üç saat uzaklıkta olmama rağmen. Resimlerimi yaptıktan sonra onlara bakarak oturup düşünürüm; neden böyle çıktı bu resimler? Sanırım her defasında bilinçaltıma iniyorum. Helsinki'de çalışırken sapsarı ya da kıpkırmızı kullandığım zaman oturup düşünüyorum. Çünkü Finlandiya'nın renk skalası gridir; sarı ve kırmızı oralarda zor kullanılan renklerdir. Bazen de ne kadar çok gri kullanmışım böyle diyorum. Demek ki benim için özlem başlamış, İstanbul özlemi... Bu iki

kültürün arasında sürekli gidip gelmek hoşuma gidiyor. Finlandiya'da bana "Tam bir Akdenizlisin," burada da "Sen İskandinavlaşmışsın," diyorlar. Benim için bu çapraz denklemin çok pozitif bir algısı var.

MAA: Bir sanatçı için iki kültür arasında yaşamak oldukça zenginleştirici olmalı.

MM: Evet, 35 yıl bir yerde yaşayıp "Hiç değişmedim ben; aynıyım," demek olmaz. Eğer öyle ise çok yazık. Zenginliğin yanı sıra bu ikilik beni özgürleştiriyor. Çünkü bazen de hiçbir yere ait olmadığımı hissediyorum. Ne o kültüre bağlıyım ne de bu kültüre... "Ben kimim?" diye soruyorum günün sonunda çünkü gerçekten sadece bunu merak ediyorum. Bilmediğim şeyleri keşfediyorum. Resimlere başlarken de aynı özgürlük çerçevesinde başlıyorum, kontrol resmin ortasına geldikten sonra bana geçiyor sanki... Eskiz bile yapmadan başlıyorum, bir noktada kendime sınırlar çiziyorum. Hatta bir dönem transparanlık konusu çok ilgimi çekmişti.

MAA: Transparanlık üzerine bir kitap da yaptınız ve o kitap Finlandiya'nın en güzel sanat kitabı seçildi. Acaba ne kadar daha içini görebiliriz sorusunun çevresinde düşünmek çok güzel. İçini görmek sadece objelerin değil, kendinizin de olabilir. Şeffaf, yani tamamen öbür tarafı, olduğu gibi görüyor. Ama şeffaf, demek ki ne olursa olsun arada bir sınır barındırıyor. Aslında o şeffaflık mutlaka aradaki bir sınırla var oluyor. Bu

anlamda kitabın arasında kullanılan gramofon kağıtları çok yerinde görünüyorlar. Sizin işleriniz için de böyle bir şey geçerli midir? Şeffaf, tamamen beyaz ama araya çektiğiniz bir sınır var mıdır?

MM: Evet, biliyor musun şimdi düşünüyorum, bazen arada bir sınır var diyebilirim. Bazen ise şeffaflıktan kompakt bir şekilde ayrılıyor ama başka bir yerden açılıyor. Bir senfoni orkestrası gibi, önce hepsi beraber çalışıyorlar, sonra bir keman solo yapıyor, sonra tekrar hepsi beraber başlıyorlar ama sonra yine bir klarneti solo duyuyorsunuz. Her zaman bu ritimleri acaba görselde nasıl taşıyabilirim duygusu var bende.

Hiçbir şey düşünmeden başladığım resimler zamanla yavaş yavaş toparlanıyorlar. Bu sergide beyaz renk beni çok etkiledi. Beyazın üzerine beyaz boyamak ise her zaman çok ilgimi çeken bir şeydi. Bu rengi daha farklı kullanmak istedim ve böyle bir tema seçtim kendime, hemen hemen bütün resimlerimde beyaz var. Sonra elbette düşündüm ben niye beyaz yapıyorum diye ve şu sonuca vardım: Herhalde hayatımda en çok gördüğüm renk beyaz, Finlandiya'da karın rengi ve karın beyazının tonları... Aralık ayından Nisan ayına kadar sadece bunu görüyorum.

MAA: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesi'nden mezun olduktan sonra Finlandiya'ya gidip orada gravür üzerine eğitim alma ve sonra boyaya geçme süreci nasıl

gelişti?

MM: Gravür, yani baskı üzerine beş yıl eğitim aldım. İlk sergilerim burada da gravür alanında oldu. Hatta Türkiye’de bilinen bir çok sergimde büyük boy gravürler vardı. Sonra bir sene de İsveç’e burslu gittim. Türkiye’de resim okuduğum için, gravürler yaparken bir anda resim yapma özlemim tuttu ve bir gün ani bir karar verdim; ben artık gravür yapmak istemiyorum, resim yapacağım dedim. Gravürde de resimsel şeylere yönelmiştim. Yani böyle klasik baskılar yerine son derece özgür baskılar yapıyordum. Boyutları çok büyüktü. Karar verdikten sonra bütün atölyeyi değiştirdim ve resim atölyesi yaptım.

MAA: Bu karardan memnun musunuz?

MM: Evet çünkü çok daha özgürüm. Gravür çok teknik bir alan. Ne kadar o teknikleri yıkıp resme de gitsem, yine gravür tekniğinin yoluyla gitmek zorundaydım. Bu beni sıkıyordu. Akademiyi bitirip atölyemi açtıktan sonra resim yapsam da yapmasam da memur gibi sabahdan atölyeme gider 10 saati doldurmadan eve dönmezdim. Çünkü gün ışığı benim için çok önemli, onu çok kullanıyorum. Benim resimimde ışık tek bir yerden değil her yerden gelir. Işık altında çalışmak resmin ince tabakalarını görmek için faydalıdır.

MAA: Sizin için Helsinki’de bir gün nasıl geçiyor?

MM: Sabah uyanır uyanmaz kahve içmek zorundayım; o sırada da gazete okurum. O anlar benim dünyayla bağlandığım zamanlardır. Başkalarının ne yaptığını bakarım, sonra kendi resimlerimi düşünürüm. Kalkıp atölyeye giderim ve dediğim gibi akşam olmadan çıkmam. Atölyede çok müzik dinlerim. Müzik dış dünyayla benim arama bir duvar örer ve ben resmime konsantre olurum. Daha çok klasik müzik dinlerim. Özellikle Bach hayranıyım. Helsinki’de şehir rutinlerim arasında atölyem ile evim arasında bulunan bir kafede kahve içmek vardır.

MAA: Galeri Nev’de açılan bu yedinci kişisel sergi kaç senelik bir sürece yayılıyor?

MM: Ben Galeri Nev’le 1990’ların başında, Beral Madra sayesinde tanıştım. İlk işlerimi Beral’e göstermiştim; o da beğenmiş ve “Haldun’la konuşmalısın,” demişti. Okulu yeni bitirdiğim senelerdi, tüm işlerimi Haldun’a götürdüm ve o da beğenince yavaş yavaş sergiler yapmaya başladık. Yani Türkiye benim hayatımda hep oldu. Bana hep sorarlar “Orası mı, burası mı?” ama ben her zaman “İkisi de,” derim. Her iki taraf da benim işlerimi besler.

MAA: Yedi kişisel sergi uzun bir sürece yayılıyor ve bu demektir ki siz oradaki üretimizi burayla dikişleyerek

ilerliyorsunuz. O gidiş gelişler sizi etkiliyor mu, burası için çalışıyor olmak size farklı bir şey katıyor mu?

MM: Muhakkak. Ben bu sene çok heyecanlıyım çünkü 35 sene sonra hayalim gerçekleşti. Geçici bir süreliğine de olsa burada da bir atölyem oldu. Ben daha ziyade orada yaptığım işleri buraya getirdim hep. İşler çok sakin, dingin ama kuvvetli bir kontrast var içlerinde. Sakinliğin içinde patlamalar gibi... Bu geliş gidişler bana da, işlerime de öyle yansıyor diyebilirim.

MAA: Kitabınızda “Ben resimlerimi anlatmaya çalışmıyorum,” demişsiniz, zaten konuştuğumuz gibi serbest çağrışımlarla gelen başlangıçların sonucu çıkıyor.

MM: Resimlerimi anlatmak istemiyorum derken şunu da kastettim, insanlar olarak hepimiz birbirimize çok benziyoruz yani birbirimizden çok farklı değiliz; hemen hemen aynı şeylere ağılıyoruz, aynı şeylere gülüyoruz. Ben bir şey yapıyorum ve yaptığım şey kendi deneyimimden geliyor ama ben bu deneyimleri anlata-mam. Siz, seyirci olarak benim işlerime baktığınızda siz de kendi deneyimlerinizden yola çıkıp bakıyorsunuz. Seyirciyle benim çıktığım yol farklı ama bulduğumuz ortak bir nokta var. Bu hoşuma gidiyor. Özgürlük alanımı, kendi hikayem ya da çıkış noktama kapatmak istemiyorum. Sanat herkese açıktır bence; kapatmak değil.

MAA: Türkiye’nin yarısı kadar yüz ölçümü olan ama ormanlarla kaplı, nüfusu beş milyon olan bir ülkede yaşıyorsunuz, nasıl karşılaştırırsınız iki ülkenin sanat ortamını?

MM: Çok farklı. En basit örnek olarak şunu verebilirim; Finlandiya’da konserler genelde ücretsizdir çünkü müzik herkesin hakkı olarak görülür. Ayda 60 Avro ödeyerek çok iyi bir sanat eğitimi alabilirsiniz. Böyle temel farklara rağmen aslında Türkiye’deki sanat ortamını da şuan çok iyi buluyorum. İyi sanatçılarımız var. Ben 80’li yıllarda Türkiye’den ayrıldığım zaman bu kadar çok olanak ve galeri yoktu, Bienal yoktu. Ama Türkiye her zaman sanatçılar için çok besleyici bir yer olmuştur. Beş, altı sene önce yurtdışından bir sürü sanatçı İstanbul’a gelmek ve İstanbul’da yaşayıp üretmek istiyorlardı. Müthiş bir enerji vardı. Şimdi ortam daha farklı. Finlandiya’da da çok iyi sanatçılar var tabii ki. Orada sanatçıları destekleyen fonlar var. Bu fonlar her zaman devlet fonları değil, kurum fonları da var. En güzel yanı ise karar komitelerinde her zaman sanatçılar da var. Sanatçı yalnız değil. Projenizi verdiğinizde kurumlar ilk önce sizin ne yaptığınıza bakıyorlar ve size inanıyorlar. Siz sonrasında kimseye teşekkür etmek zorunda da değilsiniz. Bilmem anlatabiliyorum mu?

Melek Mazıcı’s seventh solo exhibition titled *Colours on White* was open at Galeri Nev İstanbul between September 30 and October 29. The serenity surrounding the exhibition marked 2016 as one of the best in its own league. Taking a deep breath of Scandinavian freshness, we explored how Mazıcı treats the colour range. The artist had completed her works within a calm and bright studio located in Goztepe. Meeting by the Sea of Marmara, we had the opportunity to talk about the concepts of identity, home, engraving, painting and Turkey.

Merve Akar Akgün: How does it feel to live in Istanbul and create here again after a chapter in Helsinki?

Melek Mazıcı: I love it here. I am that kind of a person who can immediately call a new place home. The migrant within me turns everywhere home. And I am missing Istanbul a lot, although it is mere three-kilometre distance. Once a painting is done, I simply sit and stare – what it is that actually created them?

I think it is the subconscious that takes control. When it is full yellow or pure red in Helsinki, I pause and think twice; because Finland’s common colour range is mostly grey, yellow or red would hardly appear in paintings there. There are times when I get surprised how pervasive the colour of grey is in my works. That is when I realize that I am missing Istanbul. It is like commuting between two cultures. There they tell me “you are a pure Mediterranean”, whereas I am called “a Scandinavian” here in Turkey. This equation is what inspires me all the time.

MAA: In-betweenness should be a fruitful force, right?

MM: True. You can’t spend 35 years somewhere and claim you haven’t changed. It would be great pity. Not only it’s fruitful, it’s also liberating. I feel like I don’t belong to anywhere; it’s neither here, nor there. I end up asking “who I am?” because that’s what makes me curious. I keep exploring all that I don’t know. Starting to paint is somewhat similar, I freely start. It’s only on the half way that I take control. I get started even without a sketch, and then I find my framework. There was a time when I was very much interested by the concept of transparency.

MAA: You also prepared a book on transparency and it was selected as the best book on arts in Finland. Questioning how far and deep we can see is a wonderful thing. You don’t only see through objects, but also yourself. Transparent, in other words, the other side is there to fully see. Yet there exists a border, no matter how thin it is. Transparency is indeed only possible with a border in-between. That’s why your use of crepe paper in your

works? Transparent, completely white, yet there exists a border?

MM: Yes, you know what? Now that I think, I can easily say it sometimes exists. Yet it has sometimes nothing to do with it, but then it gets involved again. Like a symphonic orchestra... They start altogether, and you have a violin solo, then they play together again, but then you hear a clarinet solo. I always try to achieve this in my works.

When I start painting right away, without an initial plan, the theme gradually finds itself. In this exhibition the colour of white affected me deeply. The idea of painting on a white background had always attracted me. I wanted to use this colour somewhat differently and chose this as my theme; now I have white in almost all my paintings. Then I asked myself why I chose white and here is the answer: I think this colour is everywhere in my life; the colour of white snow in Finland, and all its shades. From December till April it's all I see.

MAA: Graduating from the Faculty of Fine Arts in Mimar Sinan University, going to Finland for an education on engraving, and starting to paint... How was it?

MM: Engraving, in other words printing... I was trained for five years. My initial exhibitions in Finland were again mostly engravings. Many of my exhibitions here in Turkey had big engravings. Then I received a grant and went to Sweden for a year. As I studied painting in Turkey, but was engaged in engraving alone, suddenly I was caught by a desire to paint again – and I reached a decision: I am not engraving anymore; from now on I only paint. I was already getting close to painting in my engravings. Instead of big scale paintings, I was printing in a much freer way. They were quite big in size. Following my decision, I re-design my whole studio and prepared it for paintings.

MAA: Are happy with this decision now?

MM: Yes, because I have more freedom. Engraving is a highly technical field. No matter I much I try to ignore them, somehow I had to stick to them. And it bothered me. After I finished the Academy and opened my studio, whether I paint or not that day, I would go there and do not leave before ten hours like a full-timer. Daylight holds a crucial position for me, and I use it a lot. In my paintings light is not limited to a single angle, it's everywhere. Working under the light helps you see subtleties in your painting.

MAA: How do you spend a regular day in Helsinki?

MM: I need to drink coffee as soon I wake up; in the meanwhile I read newspapers. That is when I connect to the rest of the world. I check what others are doing, and then I start thinking on my own paintings. Then I leave for my studio and as I told you earlier, I don't come back until the evening. I listen to music in the studio all day long. It builds

book looks just felicitous. Do these also apply to your a certain wall between me and the rest of the world, and I concentrate on my paintings. I mostly listen to classical music. I am a big fan of Bach. In my routine in Helsinki, I drop by at a coffee shop between home and studio.

MAA: How long did it take you to prepare your seventh solo exhibition for Galeri Nev?

MM: I met Galeri Nev in early 90's, thanks to Beral Madra. I had shown my early works to Beral; she liked them and told me to "talk to Haldun". I was a fresh graduate, and took all my worked to Haldun. He liked them as well, and we started exhibitions. So I was always connected to Turkey, somehow. They always ask me "here or there" but my answer is always "both". Both sides contribute to what I do.

MAA: The seventh solo exhibition is a long term project, then. So you produce and progress in both countries. Does commuting affect you? Does it contribute to you as you work for Turkey?

MM: For sure. I very much excited this year and my dream came true after thirty five years. I had a studio here, albeit temporarily. I mostly brought here the works produced in Finland. They are calm and still, yet they present a striking contrast. Like explosions within calmness... Commuting contributes to me to my works in this way, I should say.

MAA: In your book you say "I am not trying to explain my paintings". They are, as we were talking a moment ago, the outputs of free associations.

MM: Here is what I meant when I said I don't want to explain my paintings: humans are quite alike; there are not many radical differences between us. What makes us cry and laugh is roughly the same. Here I do something, and it is connected to my own experience; but I cannot tell you these experiences. Looking at my works, you (the viewer) look at them through the glasses of your own experiences. Our starting points (mine and that of the viewers) are different but we share something common. And I like this. My space of freedom should not blur anyone's vision through my story or my starting point. Art should open up different paths to different people, not restrict them into a single option.

MAA: The surface are of forest of Finland corresponds to half of Turkey. And the country's population is a mere five million. How would you compare the art settings in both countries?

MM: Quite different they are. Here is a simple example: Concerts in Finland are usually for free because music is deemed as a right. You can receive art training with a monthly amount of sixty Euros. Despite these basic differences, I actually find the art setting in Turkey quite good at the moment. We have good artists. When I left Turkey during 80's, the number of opportunities and galleries was quite low; there was no Biennial. But Turkey has always been a good spot nurturing artists. Five or six years ago there were quite many artists willing to come, live, and produce in Turkey. That was an amazing energy. Now it is somewhat different. Of course there are very good artists in Finland, as well. Finland also offers funds supporting artists. And they are not necessarily state sponsored, different institutions offer them. The best part is that there are always artists within the organizing committees. Artists are not alone. When they apply with a project, committees are primarily interested in what you have already done; and they believe in you. And then you don't have to feel thankful to anyone. Do you see what I mean?